

Posudek oponenta závěrečné práce

Autor závěrečné práce: Lukáš Kohl

Název práce: Archetyp v pohádkách a výtvarném umění

Vedoucí závěrečné práce: Mgr. Lucie Jakubcová Hajdušková, Ph.D.

Oponent závěrečné práce: Mgr. Zuzana Svatošová

Obor: B ČJ-VV (7507R037, 7504R235)

Akademický rok: 2020/2021

Předložená bakalářská práce řeší zajímavé a pedagogicky nosné téma, které je autorem předestřeno v interdisciplinárním kontextu. V úvodu BP autor specifikuje svůj cíl jako pokus „popsat, co to archetyp je a jakými různými způsoby na něj můžeme nahlížet“. Tato formulace by si zasloužila zpětnou revizi a konkretizaci použitých způsobů. Práce je členěná na tři části – teoretickou, didaktickou a výtvarnou. V teoretické části autor popisuje archetyp z perspektivy analytické psychologie C.G. Junga a literárních věd se zacílením na archetypy pohádkové, které doplňuje o krátký exkurz do výtvarného umění, respektive uměleckých ilustrací vybraných archetypů. Tato kapitola přináší charakteristiky archetypálních pohádkových postav, které autor dává do kontextu s jejich vizuální podobou. Autor předkládá hutné popisy jednotlivých typů postav a jejich variant tak, jak je můžeme objevovat v pohádkovém kulturním dědictví. Pohled do kulturní historie doplňuje o výzkumnou sondu, jejímž primárním cílem bylo zjistit, jaké barevné a tvarové představy si respondenti (dotazníkového šetření) spojují s jednotlivými pohádkovými postavami. Výsledky svého šetření autor shrnuje do podoby grafických (stereo)typů jednotlivých postav. Výzkumná sonda by si zasloužila vyjmutí z teoretické části do samostatné výzkumné s jasnějším popisem celého záměru (s uvedením dotazníkových otázek, atd.). Také je škoda, že autor v teoretické části samostatně nenabídl hlubší významovou analýzu Jungových archetypů, která by mu následně umožnila větší sémiotickou hloubku archetypů pohádkových.

Didaktická část nabízí zajímavý návrh projektu, ve kterém využívá mezipředmětové vazby mezi výtvarnou a literární výchovou. Své záměry autor vztahuje ke vzdělávacím cílům definovaných RVP ZV.

Výtvarná část představuje autorsky koncipovanou pohádkovou knihu, ve které autor vytvořil jak literární pohádkový příběh, tak jeho ilustrace, grafiku a knižní vazbu. Kniha působí uceleně, s jasným autorským záměrem, čistě, svěže a hravě (skryté „stínové ilustrace“ viditelné pouze v průsvitu světla skrze stránku knihy). V pohádce se autor snažil narušit klasické schéma příběhu změnou hlavních postav (alternace funkcí archetypů podle autora, viz str. 64). Místo princezny, která si musí vybrat ženicha, zde najdeme prince, který nechce žádnou princeznu a nachází zalíbení v lesním mužíkovi. Nápaditá dějová linie však u znalce Jungových archetypů může působit opačným dojmem než je autorův záměr (utvrzení archetypálního schématu tím, že můžeme považovat prince za nositele archetypu animy, který se oddá animovi-lesnímu mužíkovi).

V závěru práce autor jasně a zřetelně shrnuje přínosy své BP.

Práce je psána živým a čtivým a až na výjimky („vyplívat“, str. 12) gramaticky správným jazykem. Autor správně cituje a okazuje dle bibliografické normy.

Grafické a další formální náležitosti BP jsou v pořádku.

Pokud by se tématu autor chtěl dále věnovat například v diplomové práci, doporučila bych mu zvolit teoretické zázemí kulturních studií, sémiotiky a diskurzivního pojetí výtvarné výchovy, které nabízí paletu analytických a tvůrčích metod, jak se k archetypům svobodně a podnětně vztahovat.

Práci doporučuji k obhajobě.

Otázky k obhajobě:

1. Jaké reflektivní otázky byste žákům položil k rozvinutí reflektivního dialogu k výtvarnému a literárnímu úkolu?
2. V jakém ohledu naplňuje forma „stínové ilustrace“ Jungův archetyp stínu?
3. Předložte dotazník, kterým jste vedl své výzkumné šetření.

V Praze 15. 8. 2021

Mgr. Zuzana Svatošová